

Яхши қўшиқ инсон умранин узайтиради дейдилар. Яхши қўшиқ олами шеёга, қалбларни маънога кўймади ёё. У тўсиқ билмайди, миллат ташламайди, барчабарчага бирдай манзур, бирдай қадрли. Гўзал наволар куйчиси, ажойиб қўшиқлар изжрочиси, Ўзбекистон халқ артисти Нуридин ҲАМРОҚУЛОВ ижоди ҳақида ҳам шундай дейши мумкин.

Бу санъаткорни асосан қўшиқчи сифатида биламиш. У ўз вақтида драматик саҳнадарда ҳам роллар ижро этиб, бир қандай образлар яратган актёр бўлганинг кўпчилик билавермаса керак.

Хонандада 1967 йилдан то 1980 йилга қадар Андикон вилояти, Йўлдош Охунбобов номидаги мусикий-драма театрида фолијат кўрсатган. Ўша даврда мазкур театр жамоасига Республикала кўзга кўринган санъаткорлардан бири — Аббоқ Бакирот етакчилик қылган. Нозик табб режисёр Нуридин акадаги имкониятларни муносиб чамалаб, спектаклардаги асосий ролларнинг дебяри барчасини унга ишониб топширган. Театр ундаги нафасат актёrlик маҳоратини, балки кўйлаш салоҳиятини ҳам шакллантирган ва санъаткорнинг янга бир янги қиррасини очиб берган.

80-йилларда Андикон шахрида Филармония ташкил топди. Унинг фолијатини шакллантириш мақсадиди кўзга кўринган санъаткорларни жамоага тақлиф эта бошлилар. Булар орасида Н.Ҳамроқулов ҳам бор эди. Филармония қошида Нуридин Ҳамроқулов бошлигитида "Наргис" номли ансамбли тузили.

Бу ҳақда ҳофиз шундай дейди:

Ўша даврларда кўпроқ Фарбда қўлланиладиган синтезатор, гитара, зарб билан чалина-

САНЪАТ КЎНГИЛЛАР МАЛҲАМИ

хеч вақт осон бўлмаган. Бироқ қийинчиликларга қарамай ўз ишмизини давом эттиридик. Албатта мақсадларим амалга ошиди дея умид билан ҳарқат қылдим.

— Ҳар бир ижодкорнинг ўзига хос шоҳ асари бўлади. Бу унинг камолот тўқуси, имкониятларнинг олий нуқтасини белгилайди. Қайси қўшигинизни ана шундай баркамол асар сифатида тилга оласиз?

— Яратган қўшиклиарнинг ҳамаси ҳам ўзимга ёқали. Бироқ энг маъкули, нафасат ўша давр, балки бутунги кунда ҳам долзарбиги жиҳатидан ўз қимматини йўқотмаган, дунё ҳалқларнинг азали оруси — тунчиликни тараниш этган "Оламни асрарн..." номли қўшигимдир. Бу шеър мавзулари асли ижодкор бўлмаган бир инсон — Махдум Каримовдир. Яна шундай қанотли қўшиклардан бири — Мурод Раҳмон қаламига мансуб бўлган "Ахиж сирлар" ҳам ўз вақтида муҳлислар эътиборини қозонган.

— Айни кўнларда нималар би-

лан машғулусиз?

— Устоз, атоқли ҳофизлар — Комилжон Отаниёзов, Жўрахон Султонов, Таваккал Қодировнинг мақом йўлида ижро этган қўшиклиарни асл ҳолатини сақлаган ҳолда, замонавий техника имкониятидан фойдаланиб, қайтадан ёзяман.

Академик Юнус Ражабий томонидан жамланган "Шошимаком" ичига киритилмаган мақом турлари бор. Ўшаларни аниқлаб, топиб, магнит тасмасига тушириши ния-

шебъни қалбан ҳис эта оладиган ҳофиз ҳам керак. Аммо шукурки, бутунги кунда ҳам лирикани эплаётганлар топилиди.

— Санъат пулга сотилимайди дейишади. Буни қандай тушунни кепрак?

— Санъат ҳам касб. Шундай экан, албатта моддий мағнатдорлик ҳам бўлиши табии. Негаки, у мана шу касб орқали тириқчилик қиласди. Ўқитувчи, тиббиёт ходими ёки бошқа бирор касб эгаси қўшиқчи бўлса, у ҳолда маънавий

● Сиз Кўптиян учрашув

— Шундай фанлар бўлади-ки, у қасбга тайёрлайди. Масалан, физика — физикларни, кимё — кимёгларни ... Аммо инсонийлик-чи, у қайси фанда ўргатилади? Худди шундай фан бор. Бу алабиёт фаницир. У инсонга кувонини, фам чекини, ўзгалир фамига шерик бўла олиши, севишни, севилишини, нафратланишини, ҳайратланишини, англашни ўргатади. Ҳар қандай шахс фанлардан бирини ўзлашибтириб, аллома ёхуд даҳо бўлиб этишиши, атом ихтиро қилиши, минг-миллион йиллар гуллаб-яшинаబ турган умумбашарият хилхонасини ёч сескамай даққида вайрон қилиши, йўққа чиқариши мумкин. Аммо ишонаманки, агар у алабиётни севнингда ёч қачон ядро бомбасини кашф қиласмаган, балки инсоннинг тараққиётiga хизмат қиласидаган, унинг оғирини енгиллашибтирадиган, фойдариб бир нарсани ўйлаб топган бўларди. Бальсан ўйлаб қоламан... Менга қолса, барча соҳани алабиётга боғлаган, барча фанларга баҳони факат унга қиёслаб қўйган бўлардим... Демак, ҳаётда биринчи навбатда ОДАМ бўлиш керак. Одам бўлиши эса кўп қийриларди.

— Бугунги кўйлаш мумкиндири, балки. Аммо санъатни факат тириқчилик воситаси қилиб олиши яхши эмас.

— Оғир дамларда нимага суюнисиз?

— Чидамга.

— Бошқаларга ўхшамаган, ўзингиз фарҳ этган жиҳатларининг...

— Жуда фарҳ этиш эмас, аммо ёлғон гапири олмаслик, кўп ҳам ўзимни кўз-кўз қилишига интилмаслик, берилган вайданнинг устидан чиқишилик мен амал қиласидаги ақидалардир.

— Бугунги кунда санъаткорлар ҳақида гап кеттанди "юлдуз" деган ибора жуда кўп ишлатиладиган бўлиб қолди. Бу атамага муносабатнинг?

— Адабиётда "муболага" деган тасвири востири бор. Юқоридаги ибора ҳам баъзи оммавий ахборот востиналари ходимлари ўйлаб топган муболага деб тушунаман.

— Ҳаётда сиз англаб ётган фалсафа?

Санъатнинг ўзи гўзal бир гулшан, нурағон ибрат олами, кўнгиллар молҳам, етакловчи куч, руҳий таянч манбай. Етук ва бокий муллум. Асл санъат ёч бир дилни тарк этмасин. Эл баҳтига доим омон бўлсин.

Саодат УМУРЗОҚОВА
сұхбатлаши

ИНСОН — ОЛАМ БЕЗАГИ

Рўйи заминда инсон бўлмоқ ажойиб рутбадир.

Ҳаётимнинг энг мушкул дамларидан ҳам, энг оғир дақиқаларидан ҳам қалбим: "Яхасин инсон!" — деган гимнини кўйлаган.

М. ГОРКИЙ

Ердаги жамики гўзал нарсалар — офтобдан ва барча яхши нарсалар — инсондан.

М. ПРИШВИН

Мен инсонман деган улуғ фикрла, ҳамиша кўксими тутаман баланд.

В.ЖУКОВСКИЙ

Инсон — бутун бир олам, фақат ундаги асосий туйгу олижаноблик бўлса бас.

Ф. ДОСТОЕВСКИЙ

Инсон қанчалар ажойиб, агар у чинакам инсон бўлса.

МЕНАНДР

Олим, шоир, жангчию қонуншунос ва ҳоказо бўлиш яхши, лекин шулер баробарида инсон бўлмаслик ёмон.

В. БЕЛИНСКИЙ

Кишининг ҳақиқий инсон бўлмоқликдан бошқа мақсади бўлиши мумкин эмас.

Л.ШЕФЕР
"Тафаккур гулшани"дан

ДОНИШМАНД ДИОГЕН

Одамлар Диогенга
хайр-эҳсон қўлган қишини мақсади, унинг энсаси
қотиби:

— **Хайр-эҳсонга муносиб** эканлигим учун менинг мактаби мактасизлар?

Искандар офтобда тобланиб ётган Диогенга дебди:

— **Тила тилогингни.**
— **Қоч, қуёшни тўсма!**
— **дебди Диоген.**

Куппа-кундузи чироқ
кўтариб юрган Диогендан
"Нима қилиб юрибиз?",
деб сўраса, у "Одам
қидириб юрибман!", деган экан.

Искандар, "Агар Искандар бўлмаганимда,
Диоген бўлишини истар
эдим!", деган экан.

МУШУКНИНГ ЖАСОРАТИ

Ҳар куни одатдагидек кечкун ётиш олдидан ошхонадаги таҳти товоқларни юваб бўлгач, қолтан нон бўлакларини бир идишига йигин, сўнг чиқиниларни тўкиб қиласади. Бир куни кўзим ўйтила илинган экан, нимадир тараклаб тушганидан сесканниб кетдим. Ошхонага бориб қарасам, ахлат челак аганаб стиди. Ҳайрон бўлдим. Ўйда мушук ёки ит бўлмаса. Бу кимнинг иши эканлигини билинча мақсадида стулда қимир этмай ўтирганча кузат бошлидим. Бир маҳал қарасам, нақчи мушукдек келдиган, думлари ўзидан узун каламуш чеклининг атрофида ўралашади. Ўша куну каламушдан қандай кутилиш йўлини ўйлаб ухлай олмадим. Тонг оттач, хўжалик дўконидан "маргумуз" олиб келдим ва қоғозчаларга солиб, ошхона бурчакларига кўйиб чиқдим. Аммо бир неча кун ўтса ҳам каламуш уларга тегмади. Шунда кўшнимнинг катта бароқ мушугини бир кунга сўраб олдим.

Менимча, каламушга ташланган мушукка каламушлар тўласи дужум қўйлан. Улар билан мэрдан жант қўлган мушук каламушларнинг долини бериши билан бирга ўзи ҳам яланланган. Уни иккича кун парвариши қўйдим, сўнгра эгасига қайтардим. Шу шу уйимизда каламуш кўринмади.

Мария АХМЕДОВА,
Кашқадарё вилояти

ТУЗАТИШ

Газетанинг ўтган 39-сони, 2-саҳифасидаги "Телекоммуникация бакалаврларига ўқув маркази керак" мақоласи ниҳоясидаги "М.ЗОҲИДОВ, Тошкент ахборот технологиялари университети доценти, техника фанлари номзоди" жумласи "М.ЗОҲИДОВ, "COSCOM" кўшма корхонасининг техник хизмати раҳбари, техника фанлари номзоди, доцент" тарзилда ўқилисин.

ТАБРИКЛАЙМИЯ

"Наманган почтаси" АЖ Мингбулоқ филиали ва касаба уюшмаси қўмитаси жамоалари "Наманган почтаси" АЖнинг почта алоқа хизмати стакчи мухандиси Гўзал ЗИНЕТОВА ҳамда Мингбулоқ филиали бошлиғи Содиқжон МИРЗАЛИЕВларни туғилган кунлари билан чин қалдан табриклайди. Уларга сиҳат-саломатлик, оиласвий баҳт, ишларидаги омад тилайди.

МУАССИС:
Ўзбекистон алоқа ва
ахборотлашибтириш
агентлиги

Бош мухаррир:
Шодмон ОТАБЕК

ТАХРИР ҲАЙЬАТИ:
Шомансур ОБИДХУЖАЕВ,
Шуҳрат ЖАББОР,
Анатолий КУДИНОВ,
Иzzат АХМЕДОВ

(Бош мухаррир ўринбосари),
Миргўлат МИРЗО,
Рустам КОСИМОВ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, Тошкент-35,
А. Толстой кўчаси, 1.
TEL: 136-36-42, 136-35-29,
144-29-09.
Faks: 136-36-42.
Навар@uzapt.izrak.uz
ИНДЕКС: 64600
Жума кунлари чиқади

Газета Ўзбекистон Республикаи Даъватматбуот
кўмитасида 00011 рақам билан рўйхатта олинган.
Буорта №Г-773.
5239 нусхада чоп этилди. Оғсет
усулида босилди. Биними-А-3, ҳажми
1 босмаб табоб.
Газета таҳририят компютер базасида
терилди ва саҳифаланди.

«ШАРК» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЙДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОСМАХОНАСИ.

Мөнави: Тошкент шахри,
«Булоқ Турон» кўчаси, 41-йи.
Матн турғачи: Д. МАТКУРБОНОВА
Саҳифалови: Ш. КИМСАНБОЕВ
Босишига топширилди — 18.00
Босишига топшириш вақти — 18.00